

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

COURSE NAME : DSCM- SANS - 202 – मुक्तककाव्य (Muktak Kavya)

नीतिशतकम्

SEMESTER: 2

PROGRAM CODE-ARTUG202

SUBJECT CODE-AR23MJDSCSAN202 (MINOR)

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

Total Credits- 04 (04 Period/Week)	Theory	External-50 Marks
		Internal- 50 Marks

Program Outcome:

1. This course aims to get the students acquainted with the outline of Sanskrit Nitiliterature including the text readings of the 'Neetishatakam'

Course Outcome:

1. Ability to embraces moral/ethical values in conducting his/her life.
2. Capable of demonstrating the ability to identify ethical issues related to one's work.
3. Avoid unethical behavior.

Sr.No		Credit	Hr	
1	Unit-1	नियत 15 श्लोको (1 थी 15)	1	1
2	Unit-2	नियत 15 श्लोको (16 थी 30)	1	1
3	Unit-3	नियत 15 श्लोको (31 थी 45)	1	1
4	Unit-4	नियत 15 श्लोको (46 थी 60)	1	1
		0.निर्धारित श्लोकोनी सूचि नीचे आपवामां आवी छे. 0.अनुवाए संदर्भे आश्लोकोनो भावानुवाए अपेक्षित छे. (Self study)		

नीतिशतकम् निर्धारितश्लोको

युनिट - 1

क्रम	ग्रन्थस्थश्लोक संख्या	श्लोकादि	विषय
1	3	प्रसह्यमणिमुद्धरेत्	मुर्धजन उपहास
2	4	लभेत्सिकतासु	मुर्धजन उपहास
3	9	विपदिधौर्यम्	महात्मालक्षण
4	10	निन्दन्तुनीतिनिपुणाः	धीरपुरुषलक्षण
5	15	मनसि वचसि	सञ्जनलक्षण
6	16	इतःस्वपिति	महापुरुषलक्षण
7	28	सम्पत्सुमहताम्	महापुरुषलक्षण
8	41	नमत्वेनोन्नमन्तः	सत्पुरुषलक्षण
9	49	वाञ्छासज्जनसंगमे	उत्तमपुरुषना गुण
10	51	तृष्णांछिन्धि	सदाचरणउपदेश
11	65	रत्नैर्महाहैःतुतुषुर्न	धीरत्ववर्णन
12	78	प्रदानंप्रच्छन्नम्	सञ्जनलक्षण
13	80	भवन्तिनम्राः तरवः	परोपकारीनुं लक्षण
14	81	पद्माकरंदिनकरः	परोपकारीनुं लक्षण
15	94	वहतिभुवनश्रेणीम्	महापुरुषनुं चरित्र
*भावानुवाए माटेना श्लोको		3,9,10,41,51,78,80,81,94	

नीतिशतकम् निर्धारितश्लोको

युनिट -2

क्रम	ग्रन्थस्थश्लोक संख्या	श्लोकादि	विषय
1	7	परिक्षीणःकश्चित्	समयनी बलवत्ता
2	11	हर्तुर्यातिन गोचरम्	विद्याप्रशंसा
3	13	क्षुत्क्षामोऽपि	सत्त्ववान्प्रकृति

4	18	क्वचिद्भूमौ शय्या	संकल्पवान्व्यक्ति
5	20	नमस्यामोदेवान्	કર્મની મહત્તા
6	39	कुसुमस्तबकस्येव	સત્ત્વવાન્પ્રકૃતિ
7	43	अम्भोजिनीवन...	સત્ત્વવાન્પ્રકૃતિ
8	44	खल्वाटो ...	દુર્ભાગીમાણસ
9	45	नैवाकृतिः	કર્મની મહત્તા
10	59	नेता यत्रबृहस्पतिः	દૈવની પ્રબળતા
11	69	यद्वात्रानिजभाल....	ભાગ્યની પ્રબળતા
12	86	यदचेतमनोजपि	તેજસ્વીપુરુષનું લક્ષણ
13	91	विद्या नामनरस्य	વિદ્યાનું મહત્ત્વ
14	96	परिवर्तिनिसंसारे	વ્યાવહારિક ઉપદેશ
15	98	सिंहःशिशुरपि	સત્ત્વવાન્માણસની પ્રકૃતિ
*ભાવાનુવાદ માટેના શ્લોકો		11,18, 20, 44, 45, 59, 69, 86, 91	

નીતિશતકમ્ નિર્ધારિતશ્લોકો

યુનિટ -3

ક્રમ	ગ્રન્થસ્થશ્લોક સંખ્યા	શ્લોકાદિ	વિષય
1	5	शशीदिवसधूसरो...	પ્રકૃતિ-ક્રમ અને માત્રસની રુચિ
2	6	मणिशाणोल्लीढ..	પ્રકૃતિ-ક્રમ અને માત્રસની રુચિ
3	21	दौर्मन्त्र्यात् ..	વિનાશના કારણો
4	22	जाड्यं हीमति...	ગુણદ્રેષી વર્ણન
5	23	जातिर्यातु रसातलम्	લોભીપુરુષનું લક્ષણ
6	30	दुर्जनःपरिहर्तव्यो...	વ્યાવહારિક નીતિ
7	37	सन्तप्तायसि ...	સંગતિનું ફળ
8	42	लोभश्चेदगुणेन	જીવનનું સત્ય
9	48	जाड्यंधियो हरति	સંગતિનું ફળ

10	58	वरंप्राणच्छेदः	व्यावहारिक उपदेश
11	66	सन्त्यन्येऽपि	दुर्जन लक्षण
12	75	अकरुणत्वमकारण..	दुरात्मा प्रकृति
13	90	उद्धासिताखिलखलस्य	दुर्जन लक्षण
14	92	दाक्षिण्यंस्वजने	व्यावहारिक उपदेश
15	93	करेश्लाघ्यस्त्यागः ...	व्यावहारिक उपदेश
*भावानुवाए भाटेना श्लोको		5, 6, 21, 22, 23, 37, 42, 48, 92	

नीतिशतकम् निर्धारितश्लोको

युनिट -4

क्रम	ग्रन्थस्थश्लोक संख्या	श्लोकादि	विषय
1	31	क्षीरेणात्मगतोदकाय	मैत्रीनुं सौन्दर्य
2	34	स्वल्पस्त्रायुवशाद्	सद्गाणीनी प्रकृति
3	35	पापान्निवारयति	मित्रनुं लक्षण
4	36	मृगमीनसज्जनानाम्	सहज शत्रु
5	40	मौनान्मूकः	सेवाधर्मनी दुष्करता
6	46	ऐश्वर्यस्यविभूषणम्	शुवननो सार
7	47	एतेसत्पुरुषाः	उत्तमादिपुरुष लक्षण
8	63	दानं भोगोनाशः	धननी गति
9	64	यस्यास्तिवित्तम्	धननुं महत्त्व
10	68	जयन्ति ते	कवि प्रशंसा
11	70	लाङ्गुलचालनम्	धीराधीर लक्षण
12	71	राजन्दुघुक्षसि	राज्यकारभारनी विलक्षणता
13	72	सत्यानृता...	राजनीतिनुं स्वरूप

14	77	आरम्भगुर्वी	मैत्रीनुं स्वरूप
15	88	आज्ञाकीर्तिः	राजसेवानुं इण
*भाषानुवाद माटेना श्लोको		31, 35, 40, 46, 47, 64, 70, 72	

Reference:

1. Kale, M.R (Ed.) *Nitishatakam*, MLBD, Delhi
2. नीतिशतकम्. संपा. दवेसुरेशज, सरस्वतीपुस्तकभंडार.अमदावाद.
प्रथमआवृत्ति.
3. नीतिशतकम् (मनोरमाहिन्दी-व्याख्यासहित).पाण्डेय, ओमप्रकाश.
चौखम्बाअमरभारतीप्रकाशन. वाराणसी। (१९८२)
4. नीतिशतकम्संपाशर्मगोपाल ।, हंसाप्रकाशन, जयपुर। (२००७)

Further Reading:

- 1.<https://youtu.be/hs0FUjf1ai>
- 2.<https://youtu.be/zvAsJ7M0nR0>

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

COURSE NAME : DSCM- SANS - 202 – મુક્તકકાવ્ય (Muktak Kavya)

નીતિશતકમ્

SEMESTER: 2

PROGRAM CODE-ARTUG202

SUBJECT CODE-AR23MJDSCSAN202 (MINOR)

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

કુલગુણ-50

પ્રશ્ન-૧. પાંચમાંથી ત્રણ શ્લોકોનો અનુવાદ કરો. 10

પ્રશ્ન-૨. પાંચમાંથી ત્રણ શ્લોકોનો સસંદર્ભ સમજૂતી આપો. 10

પ્રશ્ન-૩. નીતિશતકમ્ પર આધારિત ૩૦૦ શબ્દોમાં જનરલ પ્રશ્ન પૂછવો. 10

અથવા

પ્રશ્ન-૩ નીતિશતકમ્ પર આધારિત ૩૦૦ શબ્દોમાં જનરલ પ્રશ્ન પૂછવો. 10

પ્રશ્ન-૪ કોઈ પણ ચાર ટૂંકનોંધમાંથી ૧૫૦ શબ્દોમાં બે ટૂંકનોંધ લખો. 10

પ્રશ્ન-૫ નીચે આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ લખો.(બારમાંથી દશ લખવા)10